

فصل ششم

شکوفایی استان آذربایجان شرقی

پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

درس چهاردهم: دستاوردهای انقلاب اسلامی در استان

شکل ۱-۶

فعالیت

– استان آذربایجان شرقی در سی سال گذشته به کدام موفقیت بزرگ اقتصادی و صنعتی دست یافته است؟ به کمک دبیرتان چند مورد را نام ببرید.

الف) بخش اقتصادی

توسعه اقتصادی استان آذربایجان شرقی علاوه بر بهبود وضع اقتصادی مردم استان، در پیشرفت و توسعه اقتصادی کشور تأثیر فراوان دارد. در اینجا با تعدادی از پیشرفت‌های استان بعد از انقلاب اسلامی ایران آشنا می‌شوید :

۱- اقتصاد کلان : استان آذربایجان شرقی در عرصه اقتصاد کلان در میان استان‌های کشور، طی سال‌های اخیر از رشد بالایی برخوردار بوده است و یکی از ضروری‌ترین بخش‌های اقتصاد استان در طول سال‌های اخیر ایجاد بازار بورس استان بود. این بازار با هدف توسعه سرمایه‌گذاری خصوصی و مشارکت مردم در گسترش اقتصاد استان از جایگاه خوبی برخوردار است. بورس تبریز در سال ۱۳۸۴ تأسیس شد و کار خود را شروع کرد و بنا به آمارهای منتشره به رشد معادل ۳۱ درصد در سال ۱۳۹۰ رسیده است.

۲- آموزش و پرورش : در سال‌های اخیر آموزش و پرورش استان در جهت بهبود و توسعه کمی و کیفی آموزش و پرورش تلاش‌های چشمگیری کرده است. احداث مدارس روستا مرکزی، بالا بردن میزان درصد باسوادی، تلاش برای ریشه‌کن کردن بیسوادی، اجرای مسابقات مختلف علمی، کارگاهی و آزمایشگاهی، جشنواره‌ها و همایش‌های علمی معلمان و دانش‌آموزان، تشکیل انجمن‌های علمی معلمان، تجهیز آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های آموزشی، تأسیس پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی از آن جمله‌اند.

توجه ویژه به گروه‌های آموزشی و پرورشی به عنوان مجمع علمی و یاری‌دهنده معلمان منشأ خدمات بسیاری بوده است. به گونه‌ای که آموزش و پرورش استان توانسته است در المپیادهای علمی مختلف، دانش‌آموزان مستعد زیادی به جامعه معرفی کند. کسب مدال‌های مختلف جهانی و کشوری نتیجه آن است. در زمینه جشنواره خوارزمی و سایر مسابقات نیز فعالیت چشمگیری صورت گرفته است. همچنین در راستای توسعه کمی و کیفی هنرستان‌ها در برنامه پنج ساله چهارم بیش از ۲/۴ درصد رشد داشته است.

۳- کشاورزی : بخش کشاورزی به عنوان بستر برای کسب اهداف توسعه در کشورهای مختلف امری ضروری قلمداد می‌شود. بخش کشاورزی به طور مستقیم از طریق تولید و صادرات بیشتر و به صورت غیر مستقیم از طریق افزایش تقاضا برای خدمات و فرآورده‌های صنعتی و تهیه مواد اولیه و تولید، به رشد اقتصادی کمک می‌کند و موجب ایجاد فرصت‌های شغلی جدید می‌شود. بخش کشاورزی سازمان یافته و یک پارچه می‌تواند به بهبود امنیت غذایی مردم و کاهش قیمت‌های محصولات غذایی و افزایش اشتغال و تولید و ایجاد پیوندهای اقتصادی مهم در زنجیره غذایی و ایجاد تأثیرات مثبت در محیط زیست کمک کند.

شکل ۲-۶- شیوه‌های نوین آبیاری در بخش کشاورزی در استان

۴- آب : بر اساس آمار سازمان آب منطقه‌ای استان، در حال حاضر مصرف آب‌های سطحی استان از طریق ۱۴۳ سد و بند مخزنی و بند انحرافی، ۷ ایستگاه پمپاژ و ۲۷ شبکه آبیاری و زه‌کشی انجام می‌گیرد. در سال ۱۳۹۰ شاخص بهره‌برداری از آب‌های سطحی و زیرزمینی استان به ترتیب ۵۳/۴ و ۷۹ درصد بوده است.

شکل ۳-۶- سد قلعه چای عجب‌شیر

۵- بخش صنعت : استان آذربایجان شرقی به دلیل استقرار کارخانه‌های بزرگ صنعتی در آن در سال‌های اخیر موقعیت مناسبی در اقتصاد کشور به‌ویژه در شمال غرب ایران دارد. براساس آخرین اطلاعات بخش صنعت استان، ۵۷ درصد ارزش افزوده بخش صنعت کشور ۲۵/۴ درصد از تولید ناخالص استان را تشکیل می‌دهد. این درحالی است که سهم بخش صنعت در تولید ناخالص کشور ۱۵/۸ درصد بوده است.

۶- معدن : استان در زمینه فعالیت معدنی از ظرفیت بالایی برخوردار است. در سال ۱۳۸۹ در استان ۲۷۵ معدن فعال در حال بهره‌برداری بوده است که از این معادن ۱۸۰۹ میلیون تن ماده معدنی از ۳۹ نوع مختلف استخراج شده است. به‌طور مستقیم ۷۸۹۸ نفر در این معادن به کار اشتغال داشته‌اند.

۷- بخش برق : در بخش برق، طول شبکه خطوط انتقال و توزیع در استان در سال ۱۳۹۰ به ۴۲۸۱/۳ کیلومتر رسیده بود و مجموع کل مشترکین برق استان ۱۳۷۹۴۳۵ مشترک بوده است.

۸- بخش گاز طبیعی : تا سال ۱۳۹۰ کل شهرهای استان با ۷۴۵۶۷۷ مشترک خانگی و ۴۶۸۶ مشترک صنعتی و ۹۳۰۵۰۴ مشترک تجاری و ۹۳۰ روستا با ۲۳۵۱۴۵ مشترک از نعمت گاز بهره‌مند بودند.

برای مطالعه

۹- راه و ترابری : استان آذربایجان شرقی تا سال ۱۳۹۰، ۲۵۲/۱ کیلومتر آزادراه و ۲۹۸/۶ کیلومتر بزرگراه داشت. همچنین تا همین سال طول راه‌های اصلی استان ۱۰۲۹ کیلومتر و راه‌های فرعی ۱۷۴۴/۵ کیلومتر بوده است. طول راه‌های روستایی استان معادل ۱۰۴۲۳ کیلومتر بوده که ۴۳۴۸ کیلومتر (۴۲/۹ درصد) آن آسفالت‌ه بوده است.

شکل ۴-۶- آزادراه تبریز- زنجان

۱۰- مخابرات : در استان آذربایجان شرقی ضریب نفوذ تلفن ثابت در نقاط شهری و روستایی در سال ۱۳۹۰ به ترتیب برابر ۴۲/۱۶ و ۲۶/۵۳ خط به ازای هر صد نفر جمعیت بوده است تا همین سال ضریب نفوذ تلفن همراه در استان ۵۸/۴۶ خط به ازای هر صد نفر جمعیت بوده است.

۱۱- آب و فاضلاب : در سال ۱۳۹۰ تعداد انشعاب آب شهری حدود ۹۲۷۱۲۳ انشعاب بود این شبکه در سطح شهری استان جمعیتی بالغ بر ۲۹۴۷۶۹ نفر را تحت پوشش قرار داده است که معادل ۹۹/۸ درصد جمعیت شهری را در بر می گیرد. طول شبکه جمع آوری فاضلاب شهری در سال ۱۳۹۰ معادل ۲۴۷۰ کیلومتر بوده است.

۱۲- تربیت بدنی : در سال ۱۳۹۰ در استان آذربایجان شرقی، ۵۲۱ سالن ورزشی دولتی و خصوصی فعال بودند که این تعداد نسبت به سال ۱۳۸۹ (با ۱۸۱ سالن) ۱۲ درصد افزایش داشته است. کل مساحت سالن‌های ورزشی

برای مطالعه

استان در سال ۱۳۹۰ به ۳۰۶۶۰۱ مترمربع رسیده است. در این سال سرانه فضای ورزشی استان، ۵۹ مترمربع به ازای هر صد نفر رسیده است.

فعالیت

یکی از مسئولین یا کارشناسان شهرداری - بخشداری یا استانداری را به کلاس دعوت کنید تا درباره اقدامات عمرانی انجام شده برای شما صحبت کند شما می‌توانید از قبل سؤالاتی برای پرسش از این فرد یادداشت کنید.

درس پانزدهم: چشم انداز استان آذربایجان شرقی

در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی

همیشه ملت‌هایی موفق‌اند که در زمان حال زندگی کنند و به افق‌های آینده پرشکوه تاریخ ملت خود بنگرند و برای ده‌ها سال بعد حیات اجتماعی خود برنامه‌ریزی کنند. رفاه امروز را فراهم کنند و لوازم آسایش و سعادت نسل‌های آینده خود را ذخیره و زمینه‌سازی نمایند. از توانمندی بالقوه امروز، توانمندی بالفعل فردای فرزندان خود را به وجود آورند و گفته‌آن دهقان پیر ایرانی را «دیگران کاشتند ما خوردیم، ما بکاریم دیگران بخورند» که شعار زندگی اجداد پر افتخار و آینده‌نگر ما بوده است، به خاطر بسپارند.

برای مطالعه

۱- چشم انداز بیست ساله گردشگری استان آذربایجان شرقی (۱۴۰۴ش)

- * اصلاح بافت قدیم شهری، احیا و بهسازی ابنیه تاریخی استان.
- * ایجاد تنوع در محصولات گردشگری استان در جهت توسعه پایدار.
- * مطالعه در اجرای طرح‌های کلی گردشگری استان، در زمینه‌های اکوتوریسم، ورزش‌های زمستانی و فصول دیگر.
- * استفاده از روش‌های نوین اطلاع‌رسانی در معرفی جاذبه‌های گردشگری استان.
- * ایجاد مراکز رفاهی و امنیتی شهری و بین راهی برای گردشگران در نقاط مختلف استان.

۲- چشم انداز بیست ساله محیط زیست استان آذربایجان شرقی (۱۴۰۴ش)

- * تقویت هماهنگی بین سازمان‌ها در جهت حفظ اصول زیست محیطی.
- * ایجاد انگیزه در بخش خصوصی در جهت سرمایه‌گذاری در زمینه توسعه منابع زیست محیطی.
- * وضع قوانین برای تأمین اعتبارات لازم در جهت ایجاد پروژه‌های زیست محیطی و حراست از آن‌ها و رفع قوانین دست و پاگیر.
- * تقویت تفکرات بخشی، در دستگاه‌های ذیربط جهت پیشبرد اهداف و سیاست‌های زیست محیطی.

۳- چشم انداز بیست سאלه شهری استان آذربایجان شرقی (۱۴۰۴ش)

- * هویت بخشی به سیمای شهرها و روستاهای استان
 - * بازآفرینی و روز آمد سازی معماری ایرانی با نگرش حفظ هویت معماری اسلامی ایرانی
 - * رعایت معیارهای پیشرفته روز برای ایمن سازی بناها و استحکام ساخت و سازهای شهری و روستایی
- استان

۴- چشم انداز بیست سאלه اشتغال در استان آذربایجان شرقی (۱۴۰۴ش)

- * مطالعه و ساماندهی اشتغال به منظور کاهش بیکاری
- * ایجاد فرصت های شغلی جدید
- * توسعه برنامه های کارآفرینی و خود اشتغالی و تقویت برنامه های حمایت از صنایع دستی
- * توسعه پایگاه های فنی و حرفه ای و سوق جوانان بیکار به سوی خود اشتغالی
- * ایجاد زمینه مناسب در جهت جذب سرمایه گذاری خارجی در استان آذربایجان شرقی

۵- چشم انداز بیست سאלه منابع طبیعی استان آذربایجان شرقی (۱۴۰۴ش)

- * مدیریت صحیح آب استان و جلوگیری از بهره برداری غیر اصولی از منابع آب
- * مهار سیلاب های بهاری با ایجاد سدهای مخزنی و استفاده از آنها در امر کشاورزی استان
- * جلوگیری از آلودگی منابع سطحی و زیرزمینی آب
- * ایجاد تناسب در میزان برداشت آب و تجدید طبیعی این منابع
- * اصلاح کلی الگوی مصرف انرژی در استان
- * اجرای برنامه های مستمر در جهت احیا و بازسازی مراتع و جنگل ها و جلوگیری از چرا و تخریب بی رویه مراتع
- * جلوگیری از فرسایش خاک و ایجاد بیابان زایی در استان

۶- چشم انداز بیست ساله صنعت استان آذربایجان شرقی (۱۴۰۴ش)

* تجهیز مراکز صنعتی استان با ماشین آلات جدید روز آمد و از رده خارج کردن ماشین آلات فرسوده و

قدیمی

* ایجاد پژوهشکده های تحقیقاتی و فناوری و استفاده از نوآوری های متخصصان و دانشمندان در این مراکز

* ورود به بازار رقابت صنعتی و فناوری در بازارهای صنعتی جهانی با عرضه تولیدات فنی قابل رقابت با

کشورهای صنعتی

* ایجاد ظرفیت های جدید صنعتی در شهرستان ها جهت جلوگیری از تمرکز نیروی کار در یک محیط

* تعامل صنعت و کشاورزی و دامداری در جهت توسعه پایدار صنایع دامی، غذایی و صنعتی استان

* حمایت مستمر از صنایع دستی مخصوصاً صنعت فرش و صدور آن به بازارهای جهانی در جهت تقویت

صادرات غیرنفتی

۷- چشم انداز بیست ساله کشاورزی استان آذربایجان شرقی (۱۴۰۴ش)

* در اولویت قرار دادن تحقیقات کاربردی در بخش کشاورزی استان و شناسایی مناطق کشت تخصصی

* مهار سیلاب های بهاری از طریق ایجاد سدهای مخزنی و بهره برداری از آن در کشاورزی

* تأمین امنیت غذایی استان با تکیه بر تولید داخلی و تأکید بر توسعه مستمر در جهت کفایی استان

* ایجاد بانک ژن گیاهی و جانوری منطقه ای و ابداع و توسعه روش های مبارزه مستمر بیولوژیک با آفات

کشاورزی

* یکپارچه سازی کشت توام با مدیریت نوین و استفاده از فناوری های جدید مانند نانو تکنولوژی و بیو تکنولوژی

در کشاورزی استان

* توسعه بهره برداری کیفی از ظرفیت های دامی و طیوری و آبیان و اجرای طرح های اصلاح نژاد در امور

کشاورزی و دامی و آبخیزداری در استان

۸- چشم انداز بیست ساله فرهنگی، اجتماعی و امنیتی استان آذربایجان شرقی (۱۴۰۴ش)

* تلاش در جهت تحقق عدالت اجتماعی و ایجاد فرصت های برابر و ارتقای سطح شاخص ها از قبیل :

آموزش سلامت، تأمین غذا، افزایش در آمد سرانه و مبارزه با فساد اجتماعی

* نوسازی نظام آموزشی، فراهم کردن زمینه رشد و توسعه فرهنگی بانوان، در جهت تقویت بنیاد خانواده

* تقویت هویت ملی جوانان متناسب با آرمان‌های انقلاب و ایجاد فضای فرهنگی مطلوب برای اندیشمندان و

نخبگان

* ایجاد نظام جامع تأمین اجتماعی برای حمایت از حقوق محرومان و مبارزه با فقر و حمایت از نهادهای

مردمی و مؤسسات خیریه با رعایت ملاحظات دینی

* فراهم کردن محیط رشد فکری و علمی مردم استان و تلاش در جهت رفع دغدغه‌های شغلی، ازدواج، مسکن و

آسیب‌های اجتماعی

* اجرای پیشگیری از فساد اداری و مبارزه با آن در سطح استان

* تقویت توان امنیت عمومی در جهت ایجاد نظم فراگیر و تأمین فضای امن و آرام در سایه قانون برای همه

۹- چشم‌انداز بیست ساله توسعه آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی

* اعتلا و تعمق و گسترش دادن معرفت و بصیرت دینی بر پایه قرآن و مکتب اهل بیت (علیهم السلام)

* تقویت وحدت و هویت ملی مبتنی بر اسلام و انقلاب اسلامی و نظام مقدس جمهوری اسلامی و آگاهی کافی درباره تاریخ

ایران، فرهنگ، تمدن و هنر ایرانی - اسلامی و اهتمام جدی به زبان فارسی

* تعمیق روحیه دشمن‌شناسی و شناخت ترفندها و توطئه‌های دشمنان علیه انقلاب اسلامی و منافع ملی

* سالم‌سازی فضای فرهنگی، رشد آگاهی‌ها و فضایل اخلاقی و اهتمام به امر به معروف و نهی از منکر

* بهبود مدیریت و توسعه منابع انسانی و ارتقاء منزلت اجتماعی، اقتصادی و مهارت‌های حرفه‌ای و بهره‌وری منابع انسانی استان

* اتخاذ رویکرد پژوهش محوری در کلیه امور فعالیت‌ها (تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها)

* توسعه علمی آموزش و پرورش و ارتقاء کیفیت برنامه‌های آموزشی و پرورشی برای تربیت و رشد همه جانبه و متعادل دانش‌آموزان

* استفاده از امکانات و شیوه‌های متنوع در ارائه خدمات آموزش و پرورش به خصوص فناوری اطلاعات و ارتباطات

* ایجاد فرصت‌های آموزشی برابر جنس، سن و منطقه برای دسترسی به ایده جهانی آموزش و پرورش

* توسعه کمی و کیفی تجهیزات آموزشی، کارگاهی، آزمایشگاهی و فضاهای آموزشی

* توسعه و تعمیق مشارکت مردمی، تقویت بخش غیردولتی در فعالیت‌های آموزش و پرورش استان

شکوفایی استان پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی

شکل ۵-۶- نقشه راه‌های استان

فعالیت

– شهر یا روستای محل زندگی خود را در ده سال آینده مجسم کنید، به نظر شما چه تغییراتی ممکن است در زمینه‌های طبیعی، انسانی و اجتماعی در محیط زندگی شما پدید آید.

فهرست منابع

- ۱- استانداری آذربایجان شرقی
- ۲- اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی
- ۳- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان
- ۴- سازمان جهاد کشاورزی استان
- ۵- اداره کل منابع طبیعی استان
- ۶- اداره کل محیط زیست استان
- ۷- شهرداری تبریز
- ۸- روابط عمومی شرکت توسعه و عمران شهر جدید سهند
- ۹- مؤسسه سان فیلم تبریز
- ۱۰- موزه مردم شناسی دو کمال، موزه محرم، موزه آذربایجان، کتابخانه ذکا
- ۱۱- اداره کل حفظ آثار و ارزش های دفاع مقدس
- ۱۲- سازمان آب منطقه ای استان
- ۱۳- سازمان نقشه برداری استان
- ۱۴- اداره کل هواشناسی استان
- ۱۵- اداره کل عشایر استان
- ۱۶- سازمان فضایی ایران

از کلیه همکاران محترمی که در ویراستاری علمی و نقد و بررسی این کتاب ما را یاری نمودند تشکر و قدردانی می شود.

